



Česká republika

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát-oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mikulov, Hraničářů 617 E, okres Břeclav

Adresa: Hraničářů 617 E, 692 01 Mikulov

Identifikátor školy: 600 112 667

Termín konání komplexní inspekce: 11. – 14. březen 2003

Čj.:	122 – 475/03 5131
Signatura:	kl4cw101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Mikulov, Hraničářů 617 E, okres Břeclav je příspěvkovou organizací. Jejím zřizovatelem je Město Mikulov, Náměstí 1, 692 01 Mikulov.

Podle údajů v aktuálním rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení škola sdružuje úplnou základní školu (dále jen ZŠ) s kapacitou 520 žáků, školní družinu (dále jen ŠD) s kapacitou 90 žáků a školní jídelnu (dále jen ŠJ) s kapacitou 750 strážníků. Počet strážníků ŠJ nepřevyšoval v době kontroly její kapacitu.

ZŠ má v tomto školním roce 20 tříd, z nichž jedna je přípravná třída pro děti se sociokulturně znevýhodněného prostředí (dále jen přípravná třída). Celkem se v ZŠ vzdělávali 464 žáci podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2. ŠD má 3 oddělení, do nichž bylo zapsáno k pravidelné docházce 74 dětí. Do školy dochází kromě žáků z Mikulova a obcí Bavory a Klentnice, což je spádová oblast školy, také žáci z dalších 10 obcí.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v ZŠ a ŠD,

materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,

průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v ZŠ v návaznosti na hospitované předměty,

průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce ve ŠD v návaznosti na hospitované činnosti.

Součástí komplexní inspekce byla tematická inspekce. Jejím předmětem bylo ověření stavu prevence sociálně-patologických jevů na škole.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Při komplexní inspekci byla vyhodnocena odborná a pedagogická způsobilost u všech pedagogických pracovníků školy. Z celkového počtu 30 pedagogických pracovníků splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti 22 pracovníků. Odborná a pedagogická způsobilost nebyla vždy při přidělování pracovních úvazků ředitelem respektována a optimálně využívána. Šest učitelů vyučuje menší část svého úvazku bez odborné a pedagogické způsobilosti. Výchovná poradkyně dosud nezahájila kvalifikační studium, ale účastní se pravidelně seminářů „Metodického vedení výchovných poradců ZŠ“, organizovaných Pedagogicko-psychologickou poradnou v Břeclavi.

Dlouhodobý plán personálního rozvoje má ředitel školy zpracovaný v *Návru koncepcie rozvoje školy do roku 2007*. Pedagogický sbor se prozatím nedaří stabilizovat na rozdíl od oblastí dalšího vzdělávání pedagogů. Tuto skutečnost také potvrzuje účast pedagogických pracovníků na kurzech a seminářích v uplynulém roce. Prioritou byly předměty s výchovným zaměřením, výchovné poradenství, práce s počítačem, cizí jazyky a řízení školy.

Veškerá činnost školy je plánovaná a pružně organizovaná. Opírá se o *Návrh koncepce rozvoje školy do roku 2007*, krátkodobé plány, vnitřní normy a směrnice, o činnost metodického sdružení a předmětových komisí. Řízení jednotlivých útvarů celé organizace delegoval ředitel školy na svého zástupce. Zaměstnancům jsou v pracovní náplni uděleny kompetence pro zajištění chodu specifických oblastí. V kontrole a koordinaci jednotlivých útvarů nejsou stanoveny jasně pravidla a odpovědnosti. Dokumentace k organizaci činnosti školy je pojata rámcově a je vypracována přehledně, avšak není zřejmé, zda a jak vedení školy kontroluje splnění všech zadaných úkolů nebo zda a jak reaguje vedení školy na požadavky zapsané v zápisech z předmětových komisí. V jednotlivých dokumentech jsou rozpory (např. otázka vedoucí vychovatelky ŠD apod.). Stručné zápisy z pedagogických rad a metodických orgánů nedokladují, zda jejich jednání jsou přínosem pro vlastní průběh výchovně-vzdělávací činnosti. Zpětnou vazbu o plnění pracovních povinností zaměstnanci získávají vedení školy namátkově, účinný kontrolní systém týkající se výchovně vzdělávací činnosti nebyl v době inspekce prokázán. Kritéria pro přidělování nadtarifních složek platu preferují kvantitu činností nad rámec běžných povinností. Učitelé prvního i druhého stupně postrádají koordinaci a vedení v metodické oblasti. Metodické orgány ZŠ se pravidelně scházejí. Oblastí výchovně-vzdělávací se zabývají v menší míře, funkční je především oblast týkající se přípravy a organizování akcí pro žáky. Pedagogickým pracovníkům se středoškolským vzděláním a krátkou praxí je ředitelem stanovený dohled zkušenějšího učitele, kterým není vždy zajištěna adekvátní pomoc (například vzájemné hospitace a jejich následné hodnocení). Tato skutečnost se negativně promítá do vedení pedagogických pracovníků. Pozitivem v organizaci činnosti školy je oblast výchovného poradenství. Činnost výchovného poradce je systematická a podrobně plánovaná. Je zaměřena na poskytování informací a poradenských hodin pro rodiče žáků s vývojovými poruchami učení i žáky samotné, urgenci dalších vyšetření žáků, organizaci exkurzí zaměřené na volbu povolání. Výchovná poradkyně spolupracuje podle potřeby s třídními učiteli a prostřednictvím zveřejněných konzultačních hodin s rodiči žáků. Přehledně vede dokumentaci výchovného poradenství.

Závažné informace pro pedagogické pracovníky jsou zveřejněny na nástěnkách a předávány pružně školním rozhlasem, osobně ředitelem a zástupcem ředitele školy. Žáci mohou k projednání svých problémů využívat anonymně schránku důvěry. Rodičům jsou předávány informace o prospěchu a chování žáků běžným způsobem.

Stručný přehled o činnosti školy poskytuje výroční zpráva vyhotovená vždy v závěru školního roku.

Nabídka volitelných a nepovinných předmětů a zájmových útvarů není příliš pestrá. Zahrnuje tělovýchovné a hudební aktivity (zájmová tělesná výchova, sportovní výchova, instrumentální soubor) a výuku cizích jazyků na 1. stupni ZŠ (anglický, německý a francouzský).

Žáci prezentují školu na četných mimoškolních akcích (např. sportovní soutěže, závody, přebory, olympiády, kulturní vystoupení). Škola pravidelně pořádá akce pro své žáky a pro jejich rodiče i pro veřejnost (např. „otevřené hodiny“ pro rodiče, besídka ke Dni matek, karneval, tzv. „pasování na školáky“) a organizuje pro žáky vzdělávací mimoškolní akce.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům mají průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení podmínek vzdělávání je vztaženo k předmětu inspekce. Škola sídlí od roku 1997 v novém areálu uprostřed městského sídliště. Budova má bezbariérovou úpravu s výtahem. Je v těsné blízkosti rozsáhlého sportovního areálu, ve kterém jsou čtyři hřiště pro míčové hry (malou kopanou, odbíjenou, házenou, košíkovou, tenis apod.), umělohmotná běžecká dráha pro krátké sprinty a doskočiště pro skok do dálky. Všechna účelová sportoviště mají umělý povrch. V době mimo vyučování jsou volně přístupná žákům školy i zájemcům z řad veřejnosti. Venkovní dětský koutek, s průlezkami, pískovištěm, houpačkami a skluzavkou je využíván pro relaxaci především žáky 1. stupně a školní družiny.

Přípravná třída má stabilní samostatnou místnost. Prostor třídy je rozdělen tak, že vyhovuje jak požadavkům pro výuku (žakovský nábytek, tabule), tak i zvýšeným požadavkům na psychohygienu (prostor pro odpočinek a relaxaci). Vybavení pomůckami je velmi dobré.

Učebny 1. stupně jsou prostorné, světlé a estetické, vybavené novým žakovským nábytkem, který v některých případech svojí výškou neodpovídal antropometrickým požadavkům ze strany žáků. Ve většině tříd jsou žákům k dispozici relaxační koberce. Veškeré zařízení je nové a udržováno ve velmi dobrém stavu. Ve třídě, kde je integrovaná žákyně, jsou realizována doporučení pedagogického centra (koberce, záclony, nižší počet žáků). Ve všech třídách a v kabinetech jsou podnětné pomůcky k výuce, zejména přehledné nástěnné tabule k českému jazyku a pomůcky pro geometrii, mapy, encyklopedie. Prosklené kabinety přiléhající ke třídám slouží k přípravě učitelů na výuku i k individuální práci se žáky. Východ na školní hřiště přímo z učeben umožňuje o přestávkách pobyt a odpočinek dětí venku.

Pro většinu předmětů na 2. stupni má škola zřízeny odborné učebny; pro výuku přírodovědných předmětů (fyziku a chemii, přírodopis), dvě učebny pro výuku cizích jazyků (jedna je vybavena audiotechnikou se sluchátky), pro výuku hudební, výtvarné výchovy, dvě počítačové učebny a cvičnou kuchyňku. Školní žakovská knihovna je k dispozici žákům ve stanovenou výpůjční dobu. Knižní fond i prostory jsou však malé, evidence zatím není vedena na počítači. Knižní fond je postupně doplňovaný a obměňovaný. Dvě počítačové učebny využívá škola pro výuku informatiky na 2. stupni, dále výpočetní techniku využívají učitelé k přípravě výukových materiálů a administrativní činnosti. Dosud nebyli ve škole vytvořeny podmínky k využití výpočetní techniky pro zájmovou činnost a pro žáky 1. stupně. Dvě tělocvičny se sociálním zázemím jsou vybavené tradičním tělovýchovným nářadím a náčiním, jež vytváří podmínky pro výuku tělesné výchovy v souladu s učebními osnovami.

Vybavení učeben, estetická a zároveň specifická výzdoba ve vztahu k výuce podporuje podnětnost učebního prostředí. Ve všech třídách ve škole je nový moderní nábytek a umělohmotné tabule. K příjemnému prostředí většiny učeben přispívá květinová výzdoba. Chodby jsou esteticky dekorované žakovskými pracemi, tematicky zaměřenou výzdobou a v prostorách u některých odborných učeben náměty i názornými pomůckami souvisejícími s výukou. Na nástěnkách jsou zveřejněny výsledky žáků, kteří reprezentovali školu v různých soutěžích. Vhodně umístěné tenisové stoly žáci často využívají v době přestávek. Vybavení kmenových tříd a odborných učeben didaktickou technikou, sbírek pomůcek je na velmi dobré úrovni.

V jednotlivých předmětech jsou pro výuku využívány většinou ucelené řady schválených učebnic a pracovních sešitů. Žákům jsou ve školní knihovně k dispozici i další zdroje informací - jazykové příručky (např. Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Stručná mluvnice česká) mapy, atlasy, slovníky apod. Některé z nich jsou dosud pro žáky k dispozici v omezeném množství.

Kontrolu využívání učebních pomůcek a didaktické techniky provádí vedení školy operativně, avšak analýzou efektivního využívání didaktické a informační techniky se dosud výrazně nezabývalo. Stav a vybavenost budovy jsou pravidelně kontrolovány v průběhu inventarizace. Dovybavení učebnicemi, názornými pomůckami, budování nových učeben je prováděno podle finančních možností školy, na základě priorit stanovených ředitelem školy.

Dvě oddělení školní družiny působí v samostatných učebnách esteticky upravených. Jsou vyzdobeny žákovskými pracemi a mají dostatek pomůcek, hraček i didaktickou techniku.

Prostředí školy, prostory pro výuku a jejich vybavení má vynikající úroveň. Vybavení školy učebnicemi, učebními pomůckami je na velmi dobré úrovni. Materiálně-technické podmínky školy umožňují realizovat zvolený vzdělávací program a mají celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Výuka probíhala v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola č.j.: 16 847/96-2. Učební osnovy jsou průběžně plněny. Pouze do učiva vlastivědy a přírodovědy ve 4. a 5. ročníku není zařazen oddíl „Výchova ke zdraví“ a jeho probrání nebylo dosud v třídních knihách dokladováno.

Povinná dokumentace školy je vedena a průkazným způsobem zachycuje průběh a výsledky vzdělávání a výchovy. Výjimkou jsou dílčí administrativní nedostatky např. v údajích na protokolu o komisionální zkoušce, který plně nekoresponduje s údajem uvedeným v katalogovém listě žáka.

Systém kontroly je v oblasti dodržování učebních plánů funkční, v oblasti dodržování učebních osnov je méně účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přípravné třídě

Se souhlasem zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje je od 1. 9. 2003 zřízena ve škole přípravná třída pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a pro děti s odkladem povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že se jejich vývoj vyrovná do nástupu do první třídy. Cílem je jejich bezproblémové začlenění do vzdělávacího procesu a předcházení případným neúspěchům v průběhu dalšího vzdělávání. V tomto školním roce je zapsáno 8 dětí.

V přípravě na plnění povinné školní docházky se průběh vzdělávání a výchovy řídí příslušným metodickým materiálem. Práce je plánována, rozvržena do oblastí, které jsou v průběhu týdne plněny. Děti v přípravné třídě vede vyučující s odborností vychovatelka. Má k nim velmi vstřícný přístup, vhodně je motivuje. Požadavky kladené na děti jsou přiměřené. Metody práce se často střídají, převládají hravé činnosti. Vyučující sama zpracovává individuální vzdělávací program, podle kterého pracuje. Děti jsou průběžně slovně hodnoceny, pozitivně motivovány, povzbuzovány. V této třídě nejsou klasifikovány prostřednictvím vysvědčení, obdrží pouze doklad o absolvování přípravné třídy. Možnosti konzultace problémů a pomoc při další individuální práci s dětmi jsou s odborníky z poradenských pracovišť ojedinelé a pro práci vyučující nedostačující.

Výchovně vzdělávací činnost v přípravné třídě měla velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ

Hospitace proběhly v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika a přírodověda. Pedagogické zkušenosti vyučujících, jejich odbornost spolu s poznatky z dalšího vzdělávání se pozitivně promítaly do kvality výuky, naopak v nekvalifikovaně vyučovaných předmětech byly nedostatky především v oblasti metodického vedení hodin.

Vstupní motivace se objevovala zřídka, většinou byla nahrazena sdělením obsahu hodiny. Nenásilná průběžná motivace probíhala hlavně změnou činností. Znalosti žáků byly prověřovány převážně formou společného ústního opakování, prostřednictvím otázek, zaměřených jak na pamětné osvojení učiva, tak na pochopení vzájemných vztahů a souvislostí. Kontrolu výsledků zadané práce prováděli vyučující. Průběžné slovní hodnocení žáků bylo objektivní a časté, motivační pozitivní posilování bylo více využito v nižších ročnících. Zpětnou vazbu získávali žáci prostřednictvím průběžné kontroly vyučujících, jen zřídka se objevila práce s chybou jako forma sebereflexe žáka. K vlastnímu sebehodnocení ani k vzájemnému hodnocení nebyli žáci ve sledovaných hodinách vedeni.

Organizace výuky se ve sledovaných hodinách výrazněji nelišila. Převažovala tradiční výuka s frontálními činnostmi a většinou dominující verbální aktivitou vyučujících. Učitelé pracovali většinou s celou třídou na stejných úkolech, ve stejném tempu a čase. Často byl využit výklad a rozhovor, kdy žáci na kladené otázky odpovídali převážně jednoslovně, čímž vznikala malý prostor pro rozvoj jejich mluvního projevu. Zadané úkoly žáci plnili, snažili se pracovat pečlivě. Respektovali organizační pokyny, byli ale méně samostatní. Nebyla jim poskytnuta možnost aktivního učení, jen ojediněle měli možnost výběru úkolů. Při výuce anglického jazyka měli žáci při stávající organizaci méně prostoru pro rozvoj komunikativních dovedností. Ojediněle byly do výuky zařazeny skupinové činnosti, kdy žáci pracovali společně na zadaných úkolech, kooperativní činnosti zařazeny nebyly. Od převažujícího pojetí se lišila výuka výchov, kde byly zařazeny pestré vyučovací metody, které rozvíjely nejen praktické dovednosti žáků, ale i jejich smysl pro spolupráci a vzájemnou toleranci. Žákovské sešity byly pravidelně opravovány a kontrolovány. Úhlednost písma a úprava písemných prací žáků se v jednotlivých třídách lišily, celkově měly průměrnou úroveň.

Učební prostředí tříd, ve kterých výuka probíhala, bylo z hlediska podnětnosti a estetiky na velmi dobré úrovni. Velmi dobré materiální vybavení učeben však bylo málo využíváno k činnostem žáků. Ti využívali převážně práci s učebnicí, sešity a tabulí. Výuka přírodovědy v odborné učebně poskytla více možností k názorné výuce.

Pro dodržování psychohygienických zásad byly vytvořeny velmi dobré podmínky. V průběhu přestávek se žáci pohybovali v prostorných chodbách školy a měli možnost hrát stolní tenis. Pitný režim je zajištěn ve spolupráci s rodiči, děti si nosily nápoje z domova. V průběhu výuky byly psychohygienické podmínky průměrné, neboť ve sledovaných hodinách byly při únavě žáků jen v menší míře zařazovány relaxační techniky. Správné sezení u psaní bylo dodržováno jen v nižších ročnících.

Podnětnost k výuce i vstřícný přístup vyučujících k žákům přispívaly ke klidné atmosféře. Vyučující se sice žákům individuálně věnovali, vytvářeli však malý prostor pro rozvoj komunikativních dovedností, vzájemné interakce žáků, pro diskusi k obsahu učiva, pro rozvoj sociálních dovedností. Ve všech ročnících se žáci měli možnost ptát se na nejasnosti, přesto převažovala spíše jednostranná komunikace (učitel - žák).

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hospitovaných předmětech na 1. stupni jsou vzhledem k výše uvedeným sledovaným jevům hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni ZŠ

Český jazyk

Hospitované vyučovací hodiny byly důkladně připraveny, ovšem v případě nekvalifikovaných učitelů pouze v mezích jejich didaktických zkušeností. Z pěti hospitovaných učitelů splňovali tři pedagogové odborné a pedagogické způsobilosti. Ve dvou případech kvalifikovanost zcela chyběla. Obě skutečnosti se promítaly pozitivně i negativně do kvality výuky v oblasti odborné i metodické.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které byly upravené po estetické stránce, zatímco didakticky využitelná výzdoba většinou v učebnách chyběla nebo nebyla použita. V prostorách školní chodby jsou nástěnky týkající se výuky českého jazyka, avšak při hospitovaných hodinách na ně nebyli žáci odkazováni. Velmi pěkné a účelně uzpůsobené prostředí učeben vytváří vhodné psychohygienické podmínky žákům. Toto pozitivum však bylo v četných případech utlumeno jednotvárnou strukturou vyučovacích hodin a chybějící relaxací žáků.

V úvodu sdělili vyučující vždy téma hodiny, vlastní cíl výuky byl většinou méně promyšlen. Při výuce byly výrazně uplatňovány mezipředmětové vztahy, učiva bylo vhodně výchovně využíváno. Ve většině hodin byly probírané jazykové a mluvnické jevy důsledně zařazovány do jazykového systému. V literární výchově byla velmi kvalifikovaně prezentována práce s literárním textem za vydatného využití tzv. „sokratovského rozhovoru“. Žáci na základě promyšlených otázek a pokynů pedagoga sami dospívali k výstižným poznatkům a závěrům. Rovněž svižné pracovní tempo, uplatňované v některých hodinách, stimulovalo žáky k aktivnímu přístupu k učení. V několika případech došlo při probírání učiva nebo při psaní kontrolní práce k věcnému pochybení, což snižovalo kvalitu výuky. Některé hospitované hodiny nebyly časově účelně rozvrženy. Skupinová práce žáků sice byla zařazována, ale většinou neměla kooperativní charakter. Při slohové výuce chyběl nácvik vyjadřovacích dovedností žáků, který by jim usnadnil jazykové zvládnutí probíraného slohového útvaru.

Motivace žáků byla účinná většinou v přímé závislosti na metodické i odborné promyšlenosti procesu učení. Hodnocení práce žáků bylo objektivní, četnost známek dostačující. Při opravách slohových prací nebyla vždy náležitě preferována stylistická hlediska.

Žáci uměli používat příslušnou odbornou terminologii, reagovali velmi dobře na takový styl učení, kdy jeden didaktický krok logicky vyplýval z předchozího. Pozitivně se tyto skutečnosti projeví zejména v literární výchově. Žáci se ve všech hodinách snažili o ucelený jazykový projev, často však byli omezováni svou méně vytříbenou dovedností tvořit definice a volit výstižné výrazy. Jazyková kultura byla uplatňována s menší důsledností.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou na průměrné úrovni.

Dějepis

Personálně je výuka zajištěna učitelkou s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Všechny hospitované vyučovací hodiny byly řádně připraveny po stránce odborné i metodické.

Organizace výuky směřovala jednoznačně k tomu, aby žáci učivo nejen řádně pochopili, ale aby pro ně byla učební látka poutavá a aby je stimulovala k myšlenkové aktivitě. Dějepisné údaje byly uváděny do souvislostí časových, geografických a kauzálních. Základní učivo bylo doplňováno celou řadou dalších podrobností, které činily učební látku zajímavou a přitažlivou. Vyučující rozdělovala úkoly tak, aby všichni žáci byli po celou hodinu vytíženi. Velmi vhodně

byla zařazována práce s učebnicí a s dějepisnou mapou. Žáci byli přiváděni k samostatnému vyvozování závěrů. Svými krátkými referáty se žáci spolupodíleli na výkladu nového učiva. Struktura vyučovacích hodin nebyla vždy časově rovnoměrně vyvážená.

Pro výuku jsou vytvořeny dobré psychohygienické podmínky. Ty byly v průběhu hodin posilovány motivací žáků a následně i jejich projeveným zájmem o probírané učivo.

Výuka probíhala v kmenových třídách. Materiální podpora výuky byla vydatná při používání nástěnných map a učebnic. Ostatních názorných pomůcek příliš mnoho k dispozici nebylo. V učebnách není vyřešen závěsný systém na nástěnné dějepisné mapy, případně další názorné pomůcky.

Motivace žáků byla uplatňována v průběhu všech hospitovaných hodin, žáci se o probírané učivo zajímali. Četnost známek je dle zápisů v žákovských knížkách dostačující. Některé činnosti žáků v hodině zůstaly nezhodnoceny (např. referát), některé byly hodnoceny povšechně a neadresně (např. zhodnocení práce žáků podle řad). Při individuálním zkoušení byla klasifikace objektivní.

Komunikace se vyznačovala svižným tempem a pohotovými odpověďmi na zadané otázky. Některé otázky kladené žákům však byly formulovány nejednoznačně. Docházelo tak k drobným nepochopením. Celkově však probíhala výuka v příznivé pracovní atmosféře.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu jsou na velmi dobré úrovni.

Hudební výchova

Výuka předmětu je plánována v souladu s realizovanými učebními dokumenty. Z hospitací a ze zápisů v třídních knihách je zřejmé, že mezi jednotlivými oblastmi hudební výchovy je poněkud oslabena složka hudebně pohybová. Hospitované vyučovací hodiny byly velmi důkladně připraveny.

Personálně je výuka předmětu zajištěna učitelkou, která splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost se velmi příznivě promítá do kvality výuky.

Předmětu se vyučuje v odborné učebně, která je vybavena potřebnými hudebními nástroji a poslechovou aparaturou. Je vyzdobena řadou didakticky využitelných vyučovacích pomůcek (obrazový materiál, přehledy o hudebních nástrojích, o uměleckých slozích, informace o regionálních kulturních akcích apod.). Chybí však dostatek prostoru pro uplatňování hudebně pohybových činností žáků, což poněkud snižuje úroveň podmínek psychohygienických.

Hospitovaná výuka se vyznačovala řadou výrazných pozitiv. Vysoká odborná i pedagogická zdatnost vyučující zaručovala účinnost výukových postupů – zejména při prezentaci nového učiva. Byl uplatňován aktivní poslech hudby, kterým byli žáci přiváděni k vyvozování samostatných závěrů. Častým používáním názorných pomůcek (zejména v oblasti dějin hudby) byl žákům usnadňován proces učení. Byla dodržována správná technika zpěvu. Běžně se používalo odborné hudební terminologie. Učivo bylo podáváno poutavou formou a bylo náležitě aktualizováno. V závěru hodiny žáci sami prokazovali zvládnutí nově probíraného učiva. Poněkud méně promyšlená byla práce s připravenými referáty žáků. Písň se zpívaly pouze jednoduše. Poslechové skladby a zpívané písně byly žáky vnímány akusticky, notového záznamu nebylo používáno jako názorné pomůcky k poslechu nebo k intonaci. Vztah mezi vnímáním tónu a jeho grafickým znázorněním (notou) nebyl preferován. Doprovodné rytmické nástroje žáci mají k dispozici, ale nebylo jich použito, i když k praktickým činnostem žáků byly příležitosti. Zpívaných písní nebylo výrazněji využíváno k tematické provázanosti s nově probíraným učivem.

Vyučující motivovala žáky účinnými výukovými postupy zejména při poslechu hudby a při výkladu nového učiva. Rovněž její pěvecké a instrumentální projevy působily na žáky motivačně. Hodnocení výkonů žáků bylo objektivní. Některé činnosti žáků zůstaly nezhodnoceny (např. velmi důkladně připravené referáty).

Komunikace byla v průběhu všech hospitovaných hodin vedena ve velmi příznivé atmosféře, což je u předmětů výchovného charakteru podstatné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu hudební výchova jsou velmi dobré.

Matematika

Ze tří vyučujících matematiky jeden nesplňuje podmínky pedagogické způsobilosti a jeden podmínky odborné ani pedagogické způsobilosti. Tyto skutečnosti neměly výrazný negativní dopad na kvalitu výuky. Hospitace proběhly u všech učitelů a ve všech ročnících 2. stupně.

Na začátku většiny sledovaných hodin byli žáci pozitivně motivováni. Velmi dobře na jejich aktivitu působilo zařazení matematické rozcvičky. V průběhu výuky učitelé využívali praktických zkušeností žáků, mezipředmětových vztahů a volbou vhodných příkladů a problémových úloh upozorňovali na jejich aplikace. Pochvala za správné řešení úkolů byla využita v menší míře. Klasifikace byla objektivní a zdůvodněná, ojediněle byli žáci vedeni k hodnocení spolužáků. Jen někteří vyučující v závěru hodin shrnuli a zhodnotili průběh výuky, ocenění individuálních výkonů žáků neprováděli.

Plánování výuky vycházelo z vypracovaných tematických plánů, které zajišťují kontinuitu výuky v jednotlivých ročnících. Výukové cíle byly reálné a vycházely ze znalosti aktuálního složení třídy. Převážně však byly zaměřeny na činnost učitele než na činnosti žáků.

V hospitovaných hodinách převažovala tradiční frontální výuka s častým využíváním řízeného rozhovoru. Zařazením samostatných prací se dařilo vyučujícím zapojit do výuky většinu žáků. V jejich průběhu pracovali s některými individuálně. V některých sledovaných hodinách učitelé zadávali diferenciované úkoly. V jedné hodině nadanější žáci samostatně řešili náročnější příklady, které jim připravil vyučující, v jiné hodině úspěšní řešitelé zadaného úkolu samostatně počítali další příklady a s méně úspěšnými žáky učitelka důkladně znovu rozebrala vzorový příklad a odstraňovala zjištěné nedostatky. Učitelé důsledně dbali na správné a přesné matematické vyjadřování a přehledný zápis řešení. Volbou vhodných příkladů a zadáváním problémových úloh rozvíjeli logické myšlení žáků. Ojediněle byli žáci vedeni k hledání alternativních řešení. Kvalitní práce s chybou, která byla zaznamenána ve větší části hospitovaných hodin, umožňovala žákům samostatně se podílet na odstraňování chyb, kterých se dopustili. Převážná část žáků prokazovala velmi dobré znalosti početních výkonů a dovednosti při rýsování. V průběhu výuky vyučující využívali dřívějších znalostí žáků a navazovali na předcházející učivo. Důkladnou kontrolou samostatné práce získali žáci zpětnou vazbu o své úspěšnosti.

V průběhu sledované výuky vyučující dbali na dodržování základních psychohygienických zásad, ovšem většinou nebyla zařazována relaxace žáků.

Výuka matematiky probíhala v kmenových učebnách, které výzdobou a vybavením převážně vytvářely podnětné prostředí. Ve všech sledovaných hodinách žáci využívali učebnice především jako zdroj příkladů. Názornost výuky byla vyučujícími zajištěna využitím jednoduchých pomůcek, v zápisech žáků dbali na zdůraznění důležitých údajů.

V hodinách s frontální výukou převažoval, ojediněle až dominoval, verbální projev učitele. Žáci byli do komunikace zapojováni především v rámci řízeného rozhovoru. Žáci bez obav kladli otázky, na které vyučující bezprostředně odpovídali a ojediněle vyjadřovali své názory. Prostor pro vzájemnou spolupráci a komunikaci žáků vytvářen nebyl. Vztahy mezi učiteli a žáky byly převážně velmi pěkné, založené na vzájemné toleranci a respektu.

Kvalita výuky matematiky měla vzhledem ke sledovaným oblastem celkově velmi dobrou úroveň.

Přírodovědné předměty (fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis, informatika)

Výuka sledovaných předmětů je zajištěna kvalifikovaně, pouze jeden z hospitovaných vyučujících nesplňuje odbornou a pedagogickou způsobilost, což částečně negativně ovlivnilo kvalitu výuky a to v metodickém vedení hodin. Velmi dobře byly vyučujícími stanoveny vzdělávací cíle s ohledem na požadavky učebních osnov, a u některých i zajímavé činnosti umožňující všestranný osobnostní rozvoj žáků.

Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zabezpečena zpracovanými tématickými plány. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy a byly zaměřeny na opakování a upevnění učiva. Bezprostřední příprava učitelů byla v některých hodinách velmi dobrá, jindy nebyla důsledně promyšlená, což se projevilo v nerovnoměrném časovém rozložení činností.

Nevýrazná vstupní motivace vycházela ze sdělení obsahu hodiny. Vyučující upozorňovali na využití učiva v jiných předmětech a navazovali na praktické zkušenosti žáků. Průběžně žáky pozitivně motivovali a hodnotili. Umožňovali jim aktivní spoluúčast na výuce a kde měli možnost bezprostředně vidět výsledky své práce, byli vedeni k sebehodnocení.

Struktura sledovaných hodin odpovídala vzdělávacím cílům. Vhodné zařazení opakování nebo ústní či písemné zkoušení navazovalo na předchozí znalosti žáků. Většinou převažovaly frontální činnosti a samostatné řešení úloh s následnou kontrolou na tabuli. Ojediněle byla zadána samostatná práce žáků s učebnicí. Výběr úkolů byl zaměřený na procvičování učiva a řešení příkladů z praxe, které žáci dobře zvládali. Převládala jednostranná komunikace směřující od učitele k žákům. Vhodně zadané domácí úkoly byly kontrolovány. V hospitovaných hodinách fyziky, chemie a přírodopisu byla věnována náležitá pozornost činnostnímu učení. K uplatňování zásady názornosti přispívalo předvádění demonstračních pokusů. Žákovské pokusy a pozorování napomáhaly k aktivnímu učení, vyjadřování vlastních názorů a zkušeností, zpravidla chybělo potřebné shrnutí nových poznatků. Velmi dobrou úroveň měla vzájemná komunikace žáků při činnostní výuce, při které se nebáli diskutovat mezi sebou i s učitelem. Žáci akceptovali dohodnutá pravidla práce jak v kmenové třídě, tak v odborných učebnách. Výuka informatiky a zeměpisu probíhala frontálně s výrazně převažující rolí učitele. Žáci se aktivně zapojovali pouze v samostatné práci, kdy měli možnost získané znalosti prakticky aplikovat, jinak byli pasivní a nedařilo se je do výuky zapojit. Hodiny končily zadáním úkolu, většinou chybělo shrnutí a závěrečné hodnocení práce.

Učitelé rozdílně dbali na dodržování psychohygienických zásad. Při činnostním pojetí výuky zejména v hodinách chemie, přírodopisu a také fyziky, se žáci aktivně zapojovali a rozmanité činnosti jim umožňovaly přirozenou relaxaci. V zeměpisu a informatice většinou převažující frontální práce zvyšovala jejich únavu.

Výuka chemie, fyziky, přírodopisu a informatiky probíhala v odborných učebnách vybavených specifickým zařízením a dostatkem skříní s úložným prostorem, ve kterých byly uloženy učební pomůcky. Žákovský nábytek byl uspořádán většinou tak, aby vyučující mohli

sledovat práci žáků, na rozdíl od umístění monitorů v učebně informatiky, což neumožňovalo vyučujícímu mít soustavný přehled o práci žáků. Výzdoba všech učeben vytvářela velmi podnětné prostředí pro výuku jednotlivých předmětů. Žáci pracovali s učebními pomůckami, v hodinách chemie a přírodopisu vyučující vhodně využili didaktickou techniku. Hodiny zeměpisu v kmenové třídě byly pro žáky méně stimulující. Při práci s učebnicemi, s počítači, tabulkami a dalšími učebními texty se žáci velmi dobře orientovali.

Průběh a výsledky vzdělávání v chemii a přírodopise jsou hodnoceny jako velmi dobré, ve fyzice, zeměpise a informatice jsou hodnoceny jako průměrné.

VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY ZJIŠŤOVANÉ ŠKOLOU

Jako nástroj pro zjišťování výchovně vzdělávacích výsledků využívá vedení školy zejména vlastní čtvrtletní písemné práce žáků, které jsou učiteli statisticky vyhodnocovány. Jiné evaluační nástroje škola nepoužívá.

Učitelé jsou v úzkém kontaktu s rodiči a výchovnou poradkyní. Prospěch žáků je konzultován v předmětových komisích a projednáván na pedagogických radách. V případě potřeby poskytují učitelé neprospívajícím žákům doučování. Talentovaní žáci se zúčastňují různých mimoškolních soutěží a olympiád.

Ve sledovaných předmětech se žáci do výuky vesměs aktivně zapojovali a dosahovali dobrých pracovních výsledků. Hospitované hodiny byly dobře promyšlené a zajištěné vhodnými učebními materiály. Méně často byl doceněn význam motivace žáků, využití efektivnějších metod práce a netradiční organizace hodin. Žáci se učili v příznivé atmosféře, avšak méně času zbývalo pro rozvíjení jejich komunikačních dovedností, závěrečné opakování učiva a účast na vzájemném hodnocení a sebehodnocení.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Hodnocení činnosti školní družiny

Ve školní družině bylo zapsáno 74 dětí ve třech oddělení, které navštěvují žáci prvního až pátého ročníku ZŠ. Provoz ŠD probíhal ráno v jednom oddělení v době od 6:30 do 7:45, odpoledne od 11:40 do 17:00. Ve třetím oddělení ŠD jsou žáci, kteří se účastní činností jen velmi krátkou dobu, zpravidla do doby odjezdu autobusu do místa bydliště. Někteří žáci využívali nepravidelné docházky.

Vychovatelky jsou odborně a pedagogicky způsobilé. ŠD má vlastní prostory umístěné v blízkosti školní jídelny a šaten. Uspořádání nábytku ve třídě, koberce a dostatek prostoru na odpočinkové činnosti, vytváří podmínky pro dodržování psychohygienických zásad a relaxaci žáků. Třídy jsou vybaveny televizí s videem, magnetofonem. Pro realizaci výchovně vzdělávací činnosti využívá ŠD taky školní hřiště. Žáci se podílí na výzdobě prostor ŠD.

Podmínky z hlediska bezpečnosti a psychohygieny byly zajišťovány vcelku dobře. Uspořádání činností vyhovuje dětským potřebám, pobytu venku je věnována odpovídající pozornost. Pitný režim pro děti je zajištěn ve spolupráci se ŠJ.

Vnitřní řád ŠD a plán práce výchovně vzdělávací činnosti je zpracován a projednán s ředitelem školy. Vychovatelka se účastní pedagogických rad a spolupracuje s ostatními pedagogy

prvního stupně při řešení výchovných problémů žáků ve ŠD. Kontrola organizace a činností ve ŠD není určena v pracovní náplni zástupce ředitele jak vyplývá z *Organizační struktury Základní školy Mikulov, Hraničářů 617E*. Kontrolu plnění plánů provádí jedna z vychovatelek. Vedení školy sleduje naplňování plánů operativním způsobem. Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 9 vyhlášky č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech.

Organizace týdenního programu vytváří podmínky pro střídání odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. V odpočinkových činnostech se děti podle zájmu zapojili do poslechu pohádky nebo klidových her. Zvolené metody a formy zájmové činnosti vedly k rozvoji dětské fantazie, tvořivosti, seberealizaci. Vytváření zpětného dětského sebehodnocení se dařilo jen ojedinele. Zde se pozitivně projevila délka praxe vychovatelky a její zkušenost z pravidelné práce s dětmi.

Výchovně-vzdělávací činnost školní družiny má velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Stav prevence sociálně patologických jevů na škole

Tematická inspekce potvrdila, že škola zaujímá k této problematice otevřený a reálný postoj. Prevenci sociálně patologických jevů je věnována systematická péče, která je promyšlená a na velmi dobré úrovni. Případné problémy jsou řešeny ihned. Pro tuto problematiku je ustanoven preventista, který je učitelem školy. Jeho zájem i osobní nasazení se pozitivně odráží při prevenci i řešení případných problémů. Žáci se svými problémy obracují především na učitele - preventistu. Vypracovaný minimální preventivní program vymezuje koncepční a metodologické postupy pro realizaci plánovaných programů, obsahuje zásady pro realizaci efektivní primární prevence, obsahuje i nabídku volnočasových aktivit pro žáky. Zpracovaným „Programem sociálně patologických jevů“ jsou určeny formy a metody prevence, vzdělávání učitelek a spolupráce s rodiči.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá v rozsahu stanoveném metodickými pokyny MŠMT ČR, jejich prevenci i řešení je věnována systematická pozornost, přijatý systém je neformální a funkční.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina Města Mikulov, okres Břeclav ze dne 7. 3. 2002*
2. *Rozhodnutí ŠÚ Břeclav, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 1012/1999 ze dne 13. 11. 2000*
3. *Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy všech tříd ve školním roce 2002/2003*
4. *Evidenci žáků ve školním roce 2002/2003*
5. *Vnitřní řád školy a Řád školy ve školním roce 2002/2003*
6. *Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003*
7. *Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003*
8. *Protokoly o konání komisionálních zkoušek ve školním roce 2002/2003*

9. Osobní dokumentace žáků s postižením
10. Kniha úrazů
11. Protokoly a záznamy o provedených kontrolách
12. Záznamy o činnosti volitelných předmětů, nepovinných předmětů a zájmových útvarů
13. Vysvědčení 5. ročníku školní rok 2002/2003
14. Učební plány realizované školou ve školním roce 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003
15. Koncepce rozvoje školy do roku 2007
16. Zápisy z předmětových komisí ve školním roce 2002/2003
17. Záznamy o činnosti volitelných předmětů, nepovinných předmětů a zájmových útvarů
18. *Minimální preventivní program pro školní rok 2002/2003*
19. Vnitřní řád školní družiny ze dne
20. Přehled výchovně vzdělávací práce 1. a 2. oddělení ŠD ve školním roce 2002/2003
21. Docházkové sešity 1. 2. a 3. oddělení ŠD ve školním roce 2002/2003
22. Zápisové lístky ŠD
23. Řád ŠD ze dne 29. 8. 2002
24. Plán činnosti ŠD na školní rok 2002/2003
25. Plán práce ŠD v 1. a 2. oddělení v týdnu od 10.- 14.3. 2003
26. Režim a organizace práce ŠD ze dne 29. 8. 2002
27. *Výkaz Škol (MŠMT) V 3 01 o základní škole k 30. září 2002 ze dne 29. 9. 2002*
28. Učební plány a osnovy vzdělávacího programu Základní škola, č.j.: 16847/96 – 2
29. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy
30. Návrh koncepce rozvoje školy do roku 2007 ze srpna 2002
31. Výroční zpráva o činnosti školy za rok 2001/2002
32. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek platný v době inspekce
33. Tematické plány učitelů na školní rok 2002/2003 ve sledovaných předmětech a v přípravné třídě
34. Vzorčky žákovských knížek, sešitů a písemných prací žáků hospitovaných tříd
35. Metodický materiál pro přípravnou třídu pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
36. *Žádost o udělení výjimky z minimálního počtu žáků přípravné třídy KúJmK, odboru školství Brno a zřizovateli Městu Mikulov ze dne 26. 2. 2003*
37. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy působících na škole ve školním roce 2002/2003
38. *Inspekční zpráva č. j. O-12-02/9697-21-Ře a protokol č.j. O-12-04/9697-21-Ře*

ZÁVĚR

V personálních podmínkách vzdělávání a výchovy je pozitivně hodnocen zájem pedagogických pracovníků o systematické vzdělávání v souladu se zaměřením a cíli školy, o práci v metodických orgánech a plánovaná činnost výchovného poradenství. Negativem

je úroveň kvalifikace pedagogického sboru vzhledem k tomu, že 8 ze 30 pedagogických pracovníků nemá příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Kvalitu výuky také částečně snižuje méně optimálně využívaná odborná a pedagogická způsobilost učitelů. Činnost poradních a metodických orgánů není koordinována a systematická. Celkově je činnost školy propracovanější v oblasti organizační, zatímco v oblasti pedagogické má spíše povšechný charakter.

Materiálně-technické podmínky školy podporují učení žáků a umožňují realizovat vzdělávací program Základní škola č. j. 16847/96-2. Estetické, účelně upravené a vybavené prostředí školy se odráží v příjemné atmosféře školy.

Průběh vzdělávání a výchovy v hospitovaných předmětech byl pojímán většinou tradičním stylem výuky. V hodinách převažovaly frontální metody a formy práce, s výjimkou výuky přírodovědných předmětů, kde byly metody práce zaměřeny většinou na činnosti žáků. Vzdělávání žáků bylo zaměřeno více na oblast znalostí a dovedností, méně na oblast osobnostního rozvoje žáka a jeho sociálních dovedností a kompetencí.

Provoz ŠD je v prostorách, které jsou účelně vybavené. Dostatek pomůcek umožňuje kvalitně zajistit výchovně-vzdělávací činnost ŠD. Vychovatelky přistupují k vlastní práci operativně a pohotově.

Vývoj školy od poslední inspekce lze posoudit pouze v oblasti personálních podmínek vzdělávání a výchovy, protože předmětem poslední inspekce bylo řízení školy. V této oblasti vykazuje škola stejnou úroveň. V oblasti materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy škola získala, přestěhováním do nového areálu, nadstandardní podmínky pro realizaci vzdělávacího programu. Na celkovém stavu učebního prostředí a celého areálu školy je zřejmý výrazný podíl zapojení ředitele a pracovníků školy při dokončování a vybavování školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Vladíková	Zdeňka Vladíková, v.r.
Členové týmu	Mgr. Ladislav Fiala	Ladislav Fiala, v.r.
	Mgr. Eva Šefránková	Eva Šefránková, v.r.
	PaedDr. Jitka Měřinská	Jitka Měřinská, v.r.

Kontrolní pracovníci

Zdeňka Kociánová, Eva Hrnčířová, Miroslava Šustáčková

V Brně dne 31. března 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. 4. 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Karel Pavlík, ředitel školy	Karel Pavlík, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KÚJmK	29. 4. 2003.	531/2003
Město Mikulov, Náměstí1, Mikulov	29. 4. 2003.	532/2003

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány